

3. Чи може Україна продовжувати нарощувати експорт сільгосппродукції? Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2785567-ci-moze-ukraina-prodovzuvati-narosuvati-ekспорт-silgosp-produkcii.html>. (дата звернення 17.02.2020)

4. Держгеокадастр. Статистика. URL: <https://land.gov.ua/info/statystyka/> (дата звернення 17.01.2020)

5. Експорт з України зернових, зернобобових та борошна. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/investoram/monitoring-stanu-apk/ekспорт-z-ukrayini-zernovih-zernobobovih-ta-boroshna>. (дата звернення 19.01.2020)

6. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2790979-import-ovociv-v-ukrainu-pobiv-devatiricnij-rekord.html>. (дата звернення 19.02.2020).

7. Стан фінансування АПК у 2017 році. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/finansova-politika/finansuvannya-z-derzhavnogo-byudzhetu/stan-finansuvannya-apk-u-2017-roci>. (дата звернення 19.02.2020).

8. Стан фінансування АПК у 2018 році. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/finansova-politika/finansuvannya-z-derzhavnogo-byudzhetu/stan-finansuvannya-apk-u-2018-roci> (дата звернення 19.02.2020).

9. Стан фінансування АПК у 2019 році. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/pidtrimka/stan-finansuvannya-program-pidtrimki-apk-u-2019-roci>. (дата звернення 19.02.2020).

10 Як живеться фермеру в Європі? Пільги, кредити й нові ринки укрінформ понеділок, 24 лютого 2020, <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2320798-ak-zivetsa-fermeru-v-evropi-pilgi-krediti-j-novi-rinki.html>

Ягельська К.Ю.,
д.е.н., доцент,
професор кафедри економіки,
обліку і оподаткування
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
(м. Покровськ)

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ РЕГУЛЮЮЧОГО МЕХАНІЗМУ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

На сьогодні в Україні, як і більшості країн світу, криптовалюта існує поза юрисдикцією, відповідно, на державному рівні не врегульовано питання правового статусу криптовалюти та її обігу і держава не несе жодних зобов'язань щодо проблем, які можуть виникнути в цій сфері.

Аналіз підходів до визначення сутності криптовалюти [1-3] дозволяє трактувати її з економічної точки зору як категорію децентралізованих, непідконтрольних уряду фінансових активів, що є об'єктом права власності у вигляді програмного коду, еквівалентним вартості товарів і послуг, який може виступати засобом розрахунків шляхом обміну цифрової інформації.

В свою чергу, ринок криптовалют являє собою систему, яка поєднує в одне ціле всі елементи, що забезпечують випуск (емісію) криптовалют та їх обіг за законами попиту та пропозиції між учасниками цього ринку [2]. Наочно, що ринок криптовалют знаходиться у процесі формування і розвитку: спостерігаються удосконалення його законів, поява нових складових, зміни в поведінці учасників ринку тощо. Криптовалюти все більше набувають масового транснаціонального характеру використання та добре інтегровані з офіційними фінансовими інструментами – електронними гаманцями, банківськими рахунками, картами. У зв'язку з цим, очевидна нагальна потреба у формуванні регулюючого механізму ринку криптовалюти.

Серед задач такого механізму слід виділити захист прав споживачів, протидію відмиванню грошей, отриманих злочинним шляхом, боротьбу із купівлею зброї, наркотиків тощо за криптовалюту, розробку та впровадження механізму оподаткування отриманих доходів від операцій з майнінгу та обміну криптовалют, процедури декларування, розробку загальних регулятивних підходів до функціонування та нагляду за діяльністю криптовалютних бірж та обмінних пунктів тощо.

Основу формування механізму криптовалютного ринку становитимуть фінансовий моніторинг суб'єктів ринку криптовалют, аналіз тенденцій розвитку відповідних технологій, визначення зовнішніх та внутрішніх чинників впливу на розвиток криптосегменту та рішення регуляторів країн-партнерів. З огляду на Угоду про Асоціацію між Україною та ЄС, принципи формування механізму вітчизняного криптовалютного ринку не повинні суперечити підходам, що застосовуються у законодавстві Євросоюзу.

Формування механізму регулювання криптовалютного ринку покликане удосконалити фінансовий моніторинг в країні, вирішити проблему легалізації доходів у криптовалюті законним способом, підвищити рівень захищеності персональних даних на торгових майданчиках, урегулювати систему оподаткування операцій з криптовалютами та запровадити методику ведення обліку операцій з ними.

З метою створення відповідних умов для функціонування ринку віртуальних активів та збільшення надходжень до державного та місцевих бюджетів податків від операцій з віртуальними активами в Україні зареєстровано Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо оподаткування операцій з криптоактивами № 2461 від 15.11.2019 р. Прийняття законопроекту має сприяти захисту прав власності фізичних і юридичних осіб на віртуальні

активи, а також виходу з тіньового обороту операцій з віртуальними активами [4]. Крім того, з 28 квітня 2020 року набирають чинності та вступають в силу норми закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [5], який вводить обіг криптовалют у правове поле.

Згідно із зазначеним вище законопроектом № 2461, операції з криптовалютами мають оподатковуватись. Так, об'єктом оподаткування є позитивна різниця між доходом, отриманим платником податку від продажу криптоактивів та витратами, пов'язаними з їх придбанням та / або майнінгом. Такий прибуток буде оподатковуватись згідно п. 136.1 Податкового кодексу - за ставкою 18%. Ставка податку на прибуток для операцій з токен-активами буде залежати від ставки податку на товари, права на які підтверджує токен-актив.

За діючими загальними правилами, прибуток від операцій з криптовалютами також має оподатковуватись 1,5% (військовий збір). Крім того, в базу оподаткування для ПДФО включено інвестиційний прибуток від операцій з криптовалютами, який оподатковується за ставкою 5% терміном на п'ять років. Операції з продажу криптовалют обкладати ПДВ не планується.

Водночас, поки що не визначено, наскільки доцільними та виправданими є названі податкові ставки стосовно криптовалют, до того ж, вже має місце процес пошуку зменшення податкового навантаження на прибуток від операцій з криптовалютами, наприклад, зменшення сум податків внаслідок реєстрації діяльності підприємця на спрощеній системі оподаткування.

Таким чином, до основних структурних елементів механізму криптовалютного ринку слід віднести:

- напрями формування механізму (монетарний, регуляторний, інституційний, нормативно-правовий);
- методи регулювання (адміністративні, економічні, прямі, непрямі, стримування, стимулювання);
- інструменти (адміністративні, ринкові).

Зважаючи на збільшення чисельності інвесторів та майнерів криптовалют в Україні, формування механізму криптовалютного ринку сприятиме зниженню ризиків учасників ринку та підвищенню рівня його прозорості.

Список використаних джерел:

1. Дученко М. М., Павленко Т. В. Особливості формування ринку криптовалют в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6786> (дата звернення: 20.11.2019)

2. Рисін В. В., Рисін М. В., Федюк І. В. Правовий статус криптовалюти як фінансового інструменту. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6647> (дата звернення: 20.11.2019).

3. Сословський В.Г., Косовський І.О. Ринок криптовалют як система. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2016. – С. 236–246.

4. Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо оподаткування операцій з криптоактивами» № 2461 від 15.11.2019 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/П00814А.html

5. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20>.